

6. MARGA, A. *Challenges, values and vision: the university of the 21st century*. Cluj-Napoca : Presa Universitara Clujeana. 2009. 367 pag ISBN 9789736108952.
7. NEDELCU, A. *Cercetarea-acțiune în educație*. București, 2011. <http://mentoraturban.pmu.ro/sites/default/files/ResurseEducationale/Modul%208%20Cercetare%20actiune.pdf>
8. PERETTI, A., *Educația în schimbare*. Iași, Editura Spiru Haret. ISBN 973-97578-1-2.
9. *Fisa postului Profesor*. Colegiul Național „Sfântul Sava”. Aprobata în ședința Consiliului de administrație din 27.10.2020 Disponibil: <http://licsfsava.ro/site/wp-content/uploads/2020/11/Fisa-post-profesor-2020-2021.pdf>
10. <http://stats.oecd.org/glossary/detail.asp?ID=6120>

OPORTUNITĂȚI DE CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ A CADRELOR DIDACTICE

SCIENTIFIC RESEARCH OPPORTUNITIES FOR TEACHERS

*GARȘTEA Nina, dr., conf. univ.,
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Crenagă” din Chișinău
ORCID: 0000-0002-1926-6234*

*GARȘTEA Nina, PhD, Associate Professor,
State Pedagogical University "Ion Creanga" from Chisinau*

ORCID: 0000-0002-1926-6234

CZU: 378.12:001.89

DOI: 10.46727/c.09-12-2022.p16-22

Rezumat: Cercetarea științifică este un demers complex, care angrenează cadrele didactice într-un proces bine delimitat ca *scop, metodă de lucru și realizare*. Fiecare demers investigativ este circumscris unui cadru larg și unui context specific în care are loc cercetarea. Cadrele didactice sunt angrenate în cercetarea științifică în funcție de *interesele profesionale; poziția în cadrul structurilor de învățământ și obligațiile profesionale* asumate în mod direct. Activitatea de cercetare a cadrelor didactice are valențe în asigurarea *fundamentelor educaționale* în vederea formării personalității celor educați. Implicarea cadrelor didactice în cercetarea științifică trebuie să respecte *legea aristotelică a răgazului*, ca o cuprindere în muncă a scopului pentru care se depune. În cercetarea științifică un rol deosebit îl are paradigma constructivistă și hermeneutica, ca asigurare a credibilității în cercetare.

Cuvinte-cheie: cercetare științifică, cadre didactice, paradigma constructivistă, hermeneutica.

Abstract: The scientific research is a complex endeavor, which engages teaching staff in a well-defined process in terms of purpose, working methods and achievement. Each investigative approach is circumscribed by a broad framework and a specific context within which the research takes place. The teaching staff is engaged in scientific research according to the professional interests of every member; in accordance with the position within the educational structures and taking into account the professional obligations assumed directly. The research activity of teaching staff is significant in ensuring the educational foundations used to shape the personality of youngsters. The involvement of teaching staff in scientific research must respect the Aristotelian law of respite, as to include in the work the purpose for which it is done. In scientific research, a special role is played by the constructivist paradigm and hermeneutics, as a means of ensuring credibility in the research.

Keywords: scientific research, teaching staff, constructivist paradigm, hermeneutics.

În contextul secolului în desfășurare, care marchează transformări colosale în societate și în existența ființelor umane prin apariția numeroaselor crize, pentru care nimeni nu a fost pregătit, disfuncționalitățile configurate au consecințe directe asupra vieții și activității umane. Or, atunci când avem în vedere activitatea profesională a cadrului didactic, acest fenomen implică schimbări, căutări de căi pentru a ieși din situație atât pentru el, cât și pentru discipolii săi. Anume aici apare în prim plan ideea cercetării, în general, și cea a cercetării științifice, în special.

În această perspectivă, deficitul educațional transpare în diverse aspecte, ce vizează procesul educațional în ansamblu, având multiple determinări în care cadrele didactice trebuie să-și facă vizibilă prezența, deoarece anume ele sunt responsabile de formarea personalității ființei umane, în toate manifestările sale.

O primă constatare se impune, dacă stăruim asupra cercetării științifice. Aceasta este un demers complex, care angrenează cadrele didactice într-un proces bine delimitat ca *scop, metodă de lucru și realizare*. Fiecare demers investigațional este circumscris unui cadru larg și unui context specific în care are loc cercetarea. În acest fel, cadrele didactice sunt angrenate în cercetarea științifică în funcție de (a) *interesele profesionale*; (b) *poziția în cadrul structurilor de învățământ* și (c) *obligațiile profesionale* asumate în mod direct. Cadrele didactice din învățământul universitar beneficiază de o paletă largă de posibilități în domeniul cercetării, aceasta fiind inclusă în dezvoltarea carierei profesionale ca parte integrantă a activității depuse, completând activitatea didactică curentă. Așadar, cadrele didactice, în calitate de cercetători, pot avea preocupări extinse în domeniu datorate naturii activității depuse.

Dezvoltarea pedagogiei ca știință, consideră T. Callo, a fost dintotdeauna condiționată de cercetarea științifică, care se plasează la originea îmbogățirii conținuturilor teoretice explicative și predictive ale acestei ramuri a cunoașterii, a găsirii unor noi metodologii, tehnologii educaționale, a perfecționării practicii educaționale conform exigențelor societății contemporane, a creșterii eficienței managementului școlar, a proiectării și realizării practice a reformei învățământului etc. [1, p.7].

Activitatea de cercetare a cadrului didactic, în condițiile date, capătă valențe deosebite în asigurarea fundamentelor activității educaționale în vederea formării personalităților capabile să soluționeze eficient problemele actuale ale societății și să contribuie la progresul acesteia. Angrenarea cadrelor didactice în activități de cercetare este benefică din perspectiva „creșterii calității materialelor didactice; diversificarea tehnicilor de predare/evaluare; îmbunătățirea capacității cadrelor didactice de a identifica problemele cu care se confruntă în cadrul activității atât la nivel individual, cât și instituțional; creșterea vizibilității instituționale a instituțiilor în care acestea predau; dezvoltarea de colaborări diverse atât pe plan național (alte instituții educaționale, cadre didactice universitare etc), cât și internațional; posibilitatea angrenării diversilor agenți economici în activități de cercetare comune; posibilitatea identificării timpurii a subiecților cu potențial în domeniul cercetării. La modul general, cercetarea este văzută ca fiind un proces activ și sistematic pentru a descoperi, interpreta sau revizui fapte, evenimente, comportamente sau teorii, sau să realizeze aplicațiile practice cu ajutorul unor astfel de fapte, legi sau teorii” [5].

În funcție de domeniul ales, putem delimita *cercetarea pură* (bazată pe *înțelegerea* fenomenelor, evenimentelor, tranzacțiilor și proceselor specifice domeniului); *cercetarea orientată spre scop*/aflarea soluțiilor la probleme, întrebări; *cercetarea aplicată* (găsirea de soluții necesare domeniilor aplicative) și, desigur, *cercetarea practică*.

În acest punct putem afirma că, de fapt, implicarea cadrelor didactice în cercetarea științifică presupune respectarea *legii răgazului*, ca timp al intelectului, ca timp al trudei. Răgazul, în viziune aristotelică, înseamnă *să cuprinzi în muncă scopul pentru care o depui*. Esența răgazului constă în a uni acțiunile de scopuri. Dacă un cadru didactic are scopul de a îmbunătăți demersul educațional, atunci el își *va lua răgazul de a cerceta* cum poate realiza acest scop. „|Mai bine” se naște în urma experienței cercetării științifice. Semnul celui care *știe ceva* este că îl poate învăța pe altul. Cunoașterea științifică a faptelor, fenomenelor și proceselor educaționale se realizează cu ajutorul *conceptelor* clar definite, utilizându-se metode și tehnici de cercetare riguroase, verificându-se ipotezele sau urmărindu-se descrierea obiectivă. Încurajarea cercetării științifice în domeniul educațional trebuie să reprezinte o prioritate de prim rang pentru decidenții din domeniu, deoarece doar astfel, cadrele didactice angrenate ar putea identifica căi coerente de rezolvare a multitudinii de probleme cu care se confruntă sistemul național de învățământ.

Soluțiile oportune pentru creșterea implicării în cercetarea științifică a cadrelor didactice trebuie să pornească de la *obstacolele identificate* în legătură cu aceasta: lipsa resurselor care să asigure accesul pe scară largă la informație, lipsa timpului și volumul mare de muncă ocupat de activitățile curente, cultura organizațională deficitară a instituțiilor educaționale în care activează, reticența la schimbări întâlnită în general în sistemul de învățământ, mentalitatea unora dintre manageri etc. Per ansamblu este necesară o schimbare substanțială de atitudine a decidenților din sistemul național de învățământ, corelată cu schimbări similare la nivelul managementului local, care să centreze o parte din resursele instituțiilor de învățământ pe *problematica cercetării*. Impulsionarea colaborării cu cadre didactice și instituții din afara țării este de asemenea o posibilă soluție viabilă care poate da rezultate pe termen lung. Astfel de colaborări există în mod sporadic, dar majoritatea cadrelor didactice active în învățământul universitar nu au acces în mod real la circuitul internațional de resurse în educație [5].

Din acest punct de vedere *proiectele educaționale* pot ajuta în mod concret cadrele didactice atât în efortul de informare la un nivel cât mai optim privind soluții aplicate diverselor probleme curente, cât și în dobândirea de competențe și abilități care să contribuie în mod direct la realizarea de studii sau implicarea mai accentuată în cercetarea științifică. În felul acesta, pentru un cadru didactic cercetarea științifică comportă următoarele direcții fundamentale:

- a) *domeniul realității* ce este obiect de studiu al disciplinelor pe care le predă;
- b) cercetarea științifică specifică educației;
- c) alte domenii ale realității care prezintă interes pentru cadrul didactic respectiv, determinate de oportunitățile ce apar la lansarea unor proiecte de cercetare naționale și internaționale.

O cercetare pedagogică presupune, așadar, realizarea de investigații științifice într-un segment bine determinat al realității, construit din fapte, procese, activități specifice domeniilor

disciplinelor predate, fie din cel al faptelor și proceselor ce particularizează educația universitară (obiective, metode, strategii educaționale, manuale, plăcerea învățării etc.) [2].

Cadrele didactice trebuie să-și *ia răgaz în a se pregăti* pentru a realiza o cercetare științifică. Acest lucru impune anumite cerințe, cum ar fi existența unor aptitudini generale și speciale, voința și dorința de a cerceta, spirit critic creativ, tenacitate și spirit de dăruire, devotament, capacitate intelectuală de analiză și sinteză, experiență profesională, capacitatea de a face conexiuni și corelații corespunzătoare între cerințele activității educaționale și standardele de performanță științifică, disponibilitatea relaționării etc. Plus la aceasta, cadrul didactic, în procesul de cercetare, trebuie să identifice corect obiectul realității și să formuleze obiective care să direcționeze precis și corect cercetarea, trebuie să urmărească descoperirea adevărului ce reflectă natura reală a obiectului cercetat și explicat astfel încât să poată fi înțeles. Cercetarea științifică trebuie să fie rațională, bazată pe o gândire și acțiune logică, conformă cu realitatea, rezultatele cercetării să fie demonstrate, verificabile și cu posibilitatea de a fi reproduse sub forma unui model teoretic, care să reprezinte cât mai fidel obiectul cercetat și să se integreze armonios în sistemul datelor deja existente, menționează M. Cosma și B.-O. Niculescu [2]. Cunoștințele științifice se caracterizează prin dovezi stricte, validitatea rezultatelor obținute, fiabilitatea concluziilor. În același timp, există multe ipoteze, presupuneri, judecăți probabilistice etc. De aceea, pregătirea logică și metodologică a cercetătorilor, cultura lor filosofică, îmbunătățirea constantă a gândirii lor, capacitatea de a aplica corect legile și principiile acesteia sunt de o importanță capitală azi.

Trinomul universității moderne este educație-cercetare-servicii în comunitate. Îndeplinirea obiectivului de cercetare științifică se realizează prin generare și transfer de cunoaștere prin cercetare științifică fundamentală și aplicativă, dezvoltare, inovare și transfer tehnologic, creație individuală și colectivă, relevante și semnificative la nivel național și internațional; promovare și dezvoltare de parteneriate în scopul implicării în rezolvarea problemelor comunității și creșterii vizibilității și prestigiului instituției de învățământ. Trebuie încurajate și sprijinite colaborările inter-disciplinare și intra-universitare, naționale și internaționale. Cunoștințele noi, rezultate din cercetarea științifică, trebuie introduse în conținutul curricula disciplinare ale studiilor universitare, astfel încât să ridice nivelul de cunoaștere științifică al studenților și să-i atragă spre activitățile de cercetare științifică. În acest sens, Galileo Galilei menționa că un bun cercetător trebuie să dețină trei calități: să fie „un generator de idei, un erudit și un bun critic”.

Știința, în sensul actual al cuvântului, există de cel mult 300-400 de ani. Într-o perioadă atât de scurtă, a schimbat complet modul de viață al popoarelor civilizate, atitudinea lor față de lume, modul lor de a gândi și chiar categoriile morale. Știința modernă se dezvoltă într-un ritm foarte rapid, în prezent volumul cunoștințelor științifice se dublează la fiecare 5-10 ani. Aproximativ 90% din toți oamenii de știință care au trăit vreodată pe Pământ sunt contemporanii noștri. Știința a fost și este motivul principal pentru revoluția științifică și tehnologică atât de rapidă, tranziția către o societate post-industrială, introducerea pe scară largă a tehnologiilor informaționale, apariția unei „noi economii”, începutul transferului cunoștințelor umane într-o formă electronică, atât de convenabilă pentru stocare, sistematizare, căutare și prelucrare și multe altele. Toate acestea dovedesc în mod convingător că principala formă de cunoaștere umană – știința de astăzi, devine

din ce în ce mai mult o parte mai semnificativă și mai esențială a realității. La urma urmei, există aproximativ 15.000 de științe în lume și fiecare dintre ele are subiectul ei de cercetare specific.

Actualmente, în domeniul cercetării științifice a cadrelor didactice se afirmă **paradigma constructivistă**, ca una bazată de interpretări calitative personale, care reflectă un mod de construire umană a realității, ceea ce se răsfrânge asupra educației din multiple aspecte. Constructivismul aduce o lumină nouă în epistemologia cunoașterii, prin explicațiile aduse naturii și modului cum se realizează cunoașterea realității de către individ: cum înțelege, cum corelează înțelegerea anterioară cu noile orientări, cum introduce noua înțelegere, cum corelează diferite interpretări, cum argumentează aderarea la noi idei și apoi cum le folosește. În general, constructivismul reflectă **înțelegerea înțelegerii**, clarifică funcționalitatea cunoașterii. Paradigma constructivistă este una transdisciplinară, întrunind aspecte filosofice, epistemologice, neurobiologice, sociologice, lingvistice, comunicative etc.

Epistemologia constructivistă actuală evidențiază două axiome care stau la baza cunoștințelor: **axioma fenomenologică**, ca relație strânsă între fenomenul cunoașterii, care este obiectiv și subiectivitatea celui care cunoaște, ca relație între ireversibilitatea cunoașterii în timp, esența dialectică a cunoașterii, recursul la diferite modalități de reprezentare, interpretare; **axioma teleologică**, care exprimă intenționalitatea, finalitatea actului cognitiv la subiectul cunoscător, capacitatea de interpretare a cunoștințelor prin referințe la finalități, raționalitatea cunoașterii și a organizării, raportări la esența cauzalitate-efecte. Constructivismul este o teorie asupra corespondenței între realitate, obiectivitate (ontologie) și cunoașterea ei (subiectivitate, interpretare diversificată). Cunoașterea pornește de la o problemă a realității obiective, care este sesizată, prelucrată, interpretată, modelată conceptul, înțeleasă, valorificată practic. *A construi o construcție* înseamnă a forma un întreg legând trainic și în ordinea cerută părți componente, după planul prestabilit, prin efectuarea a numeroase operații variate și complexe [1, p.9-10].

Or, pentru a determina valoarea cunoașterii teoretice în științe, Gadamer pune în discuție trei elemente:

- „exactitatea” cunoașterii științifice;
- problema preferențialității unei științe față de alta;
- raportul dintre teorie și practică.

Toate aceste elemente pot fi înțelese în contextul **hermeneuticii**. „Problema propriu-zisă a hermeneuticii se pune în domeniul cunoștințelor despre om, al cunoștințelor omului despre sine și nu în simpla izolare a interrelației dintre teorie și fapt” [apud 3]. *Interpretarea în cercetarea științifică* rămâne mereu o problemă, pornind de la faptul că se constituie din idei principale de interpretare, idei subsidiare și diferite mijloace de expunere [1, p.17].

Esența oricărei *interpretări autentice* este de a cuprinde ideea fundamentală a cercetării și de a însuma elementele componente ale ideii fundamentale. Ideile trebuie înțelese mai întâi la fel de bine cum a făcut-o autorul și apoi mai bine decât el însuși. Sarcina interpretării este, astfel, infinită. Înainte de interpretare, cercetătorul științific trebuie să se situeze la același nivel cu autorul ideilor, atât pe latura obiectivă, cât și pe latura subiectivă. Nu există înțelegere fără *presupoziții, anticipări, conjuncturi lectorale*. Problema constă tocmai în conștientizarea acestor presupoziii,

formularea cât de cât posibilă a acestora pentru a „intra” corect în *cercul hermeneutic*. Principiul poate fi următorul: dacă interpretarea servește doar la susținerea punctului de vedere prestabilit al interpretului, aceasta devine o situație circulară și inutilă, formând astfel un cerc vicios. Așadar, ar trebui să ne dispensăm de punctul de vedere prestabilit, în măsura în care o putem face. Așa cum susține W. Dilthey, o hermeneutică metodologică, adică una care propune reguli pentru a contracara acest pericol de subiectivism implicat de cercul hermeneutic, apare esențial dacă se dorește *salvarea credibilității în cercetarea științifică* per total. Hermeneutica metodică percepe presuposițiile cu suspiciune, depunând eforturi pentru a le elimina în virtutea obiectivității. Punctul de vedere al hermeneuticii metodice este acela de a evita cercul hermeneutic al unei interpretări care ar fi afectate de presuposiții, premise eronate, presupuneri despre întreg sau despre intenția unei lucrări sau idei. Trebuie să recunoaștem că există într-adevăr anticipări în fiecare înțelegere, apoi, că ar trebui să respingem prin „distrugere” anticipări false care se impun lucrurilor în sine pentru a le înlocui cu altele autentice, care ar fi asigurate de lucrurile în sine. Mișcarea circulară de interpretare constă în deplasarea de la părțile care alcătuiesc textul care trebuie interpretat la întreg și, invers, de la întreg la părți.

Când un cercetător științific analizează un text științific pentru a fi înțeles, gândirea lui nu este complet goală de mediul științific și cultural care l-a format. Prin urmare, se intervine chiar înainte ca o acțiune de interpretare să aibă loc și o condiționează, o imprimă în sine. Cunoașterea este afectată de contextul în care are loc, astfel încât este produsul unei suprapuneri circulare a noțiunilor. Pe de altă parte, există un schimb continuu între lucrurile cunoscute și cele de cunoscut, *părțile*, care la rândul lor modifică complexul cunoașterii, *întregul*. Orice activitate de cercetare științifică încheiată invită la un moment de reflecție, când cercetătorul se întoarce asupra „descoperirii” sale, privind înapoi întreaga sa activitate științifică desfășurată. Este un dialog între cercetător și descoperire, afirmă C. Enăchescu. Cercetarea este, așadar, o problemă de observare atentă, penetrantă și îndelungă a fenomenelor, o descriere exactă a lor, o surprindere a esențialului, o elaborare de idei și o gândire a noi metodologii [4, p.393].

În felul acesta, în viziunea pe care o propunem, abordarea cercetării științifice a cadrelor didactice poate recupera o parte din complexitatea reală a fenomenului pedagogic, care este conform cu realitatea și, în același timp, este un model epistemologic, extrapolabil evoluției formelor educaționale în ocurență:

- Cadrele didactice se implică în cercetarea științifică în vederea *completării activității didactice* cu ajutorul unor fapte, legi, teorii;
- Activitatea de cercetare a cadrelor didactice are valențe în asigurarea *fundamentelor educaționale* în vederea formării personalității celor educați;
- Implicarea cadrelor didactice în cercetarea științifică trebuie să respecte *legea aristotelică a răgazului*, ca o cuprindere în muncă a scopului pentru care se depune;
- Un rol deosebit îl are în cercetarea științifică paradigma constructivistă și hermeneutica, ca salvare a credibilității în cercetare.

BIBLIOGRAFIE

1. CALLO, T. et.al. *Interogații pedagogice*. Chișinău: IȘE, 2017. 208 p. ISBN 978-9975-48-106-9
2. COSMA M., NICULESCU B.-O. *Obiective și principii ale cercetării științifice*. Disponibil: [https://www.academia.edu/43861453/OBIECTIVE %C5%9EI PRINCIPII ALE CERCET%C4%82TII %C5%9ETIIN%C5%A2IFICE UNIVERSITARE](https://www.academia.edu/43861453/OBIECTIVE_%C5%9EI_PRINCIPII_ALE_CERCET%C4%82TII_%C5%9ETIIN%C5%A2IFICE_UNIVERSITARE)
3. DEDU I.V. *Gândirea hermeneutică și raționalitatea slabă*. Disponibil: http://www.institutuldefilosofie.ro/e107_files/downloads/Studii%20de%20teoria%20categoriilor/vol.%209/_Ionel%20Valentin%20DEDU,%20Gandirea%20hermeneutica%20si%20raționalitatea%20slaba.pdf
4. ENĂCHESCU, C. *Tratat de teoria cercetării științifice*. Ed.a 2-a rev. și adăugită. Iași: Polirom, 2007. 475 p. ISBN 978-973-46-0410-4
5. *Importanța cercetării științifice în învățământul preuniversitar*. Disponibil pe Internet: <https://www.qualform.snsr.ro/articole/importanta-cercetarii-stiintifice-in-Invatamantul-preuniversitar>

VALOAREA ȘI FORȚA EMOȚIILOR NEGATIVE THE VALUE AND STRENGTH OF NEGATIVE EMOTIONS

*ZAGAIEVSKI Corina, conf. univ., dr.,
Universitatea Pedagogică de Stat. „Ion Creangă”*

*ZAGAIEVSKI Corina, PhD associate professor,
State Pedagogical University "Ion Creanga" from Chisinau*

<https://orcid.org/0000-0002-3441-7248>

CZU: 159.942

DOI: 10.46727/c.09-12-2022.p22-26

Rezumat. Articolul abordează o problemă care a intrigat gândirea umană mereu, problema gestionării emoțiilor. Emoțiile, numite negative, reprezintă, în fapt, niște semnale ale schimbării. Dacă omul știe cum să își gestioneze emoțiile – abilitatea de a conecta emoțiile cu gândirea/rațiunea – atunci deciziile luate sunt eficiente și, respectiv, sporește capacitatea de adaptare la diverse situații turbulente. Emoțiile (pozitive, negative) sunt un fel de capital uman care poate fi investit, profitabil, în relațiile interpersonale. Centrii emoțiilor sunt parte integrantă a sistemului gândirii și raționării, deci: *a gândi, a raționa și a avea emoții* reprezintă componentele inteligenței.

Cuvinte-cheie: emoții negative, abilități emoționale, abordarea inteligentă a emoțiilor, capital uman

Abstract. The article addresses a problem that has always intrigued human thought, the problem of managing emotions. Emotions, called negative, are actually signals of change. If man knows how to manage his emotions – the ability to connect emotions with thinking/reason – then the decisions made are effective and, respectively, increases the ability to adapt to various turbulent situations. Emotions (positive, negative) are a kind of human capital that can be invested profitably in interpersonal relationships. Emotion centers are an integral part of the thinking and reasoning system, so: thinking, reasoning and having emotions are the components of intelligence

Keywords: negative emotions, emotional skills, the intelligent approach to emotions, human capital,

Îmbinarea de cuvinte *inteligența emoțională*, din punct de vedere lingvistic și literar, este un oximoron (figură de stil alcătuită din asocierea a doi termeni incongruenți, aparent incompatibili, dar care produc un sens subtil, expresiv). La prima vedere, sentimentele și